

Deák Ferenc újságíró kérdezett, HA5GY válaszolt:

A fenti cím első ránézésre lehetne akár egy titkos laboratóriumi elegy képlete. Ám, ez egy amatőr rádiós Vincze István hívójele, amit közel ötven éve használ. Őt faggattam az amatőr rádiózás szépségeiről. Az apropóját az adta a beszélgetésünknek, hogy 2023 Március. 18.-án rádió elektronikai és mikroszámítógépes találkozó és börze volt a debreceni VOKE művelődési házban.

Ön szerint mi az, ami megfogja a hétköznapi embert az amatőr rádiózással kapcsolatban?

Még a mobiltelefonok világában is, mindenki számára lehetőség van az elektronika, a rádióhullámok felfedezésére, megismerésére. Rádióhullámok kitöltik az életünket. Használják, műsorok sugárzására, polgári, katonai, hajózási légiforgalmi irányításra, távvezérlésre, és használjuk mi rádióamatőrök is.

Hogy lesz valakiből rádió amatőr?

Megmutatták, és megtetszik. Ilyen egyszerűen történt. 1968-ban a gimnáziumba ahová jártam az MHS küldött egy rádióst és beszélt a dolgról. Néhányan diáktársammal kedvet kaptunk, és letettük a rádióamatőr vizsgát. Miből vizsgáztunk? Forgalmi ismeretek, műszaki alapismeretek, morze adás-vétel. Egyébként a rádióamatőr vizsgához ma már nem alapfeltétel a morze tudás. 1969 Május hó 5.-én a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium IV. Postafőosztályán „B” fokozatú rádióamatőr vizsgát tettem. Akkoriban volt IFI, A, B, és C osztályú amatőr fokozat, manapság meg Novice és Harec, ahogy igazodtunk a világhoz... Már a vizsga előtt is működött a gimnáziumban egy ifjúsági állomás HA5YAK hívójellel. Ott lettek az első rádióamatőr összeköttetéseim. Egyéni engedélyt kicsit később kértem, ekkor már a MÁV vezérigazgatóság rádióklubjában rádióztam. 1974-től a hívójellem: HA5GY.

Amennyiben szeretnék én is rádiózni, milyen technikai háttérrel kellene megvennem?

Rádió-adó vevőhöz használtan már 100 ezer forinttól hozzá lehet jutni. Kereskedőnél egy új 500 ezer forinttól kezdődik, a plafon 10 ezer Euro. Antenna a másik probléma. A saját készítésű, az egyszerű verzió pár ezer forintból kijön. Egy gyári több száz Euro is lehet. Antenna elhelyezése szintén problémás: milyen legyen tartószerkezet magassága. Ebbe beleszól a szomszéd butasága, na meg a közös képviselő.

Régen az MHSZ támogatta a rádiósokat. Ma van támogató?

Igen, annak idején MHS majd MHSZ néven futó szervezetekhez tartozott a rádióamatőrökös. Régebben a vezető elvtársakkal volt némi gond. Akkor ez volt. Nemrég megújult Honvédelmi Sport. Sajnos kihagyták a rádióamatőröket. Nem csak minket. Még az MHS-MHSZ időkben oktatták a gyerekeket, hogy 18 éves koruk előtt a tehergépkocsit vezethessenek. Nos, ma hiány van teherautó sofőrökből. Támogatásért megkerestünk pár „nagy” céget meg kicsit is, de semmi. Egyedüli támogatónk, és befogadónk a Vasutas Művelődési Központ. Amiért hálásak vagyunk. Pályáztunk továbbá városi önkormányzatnál is. Nyertünk is meg nem is. Ugyanis, december 30-án telefonáltak, hogy utólagos elszámolásra ez év december 31-ig el kell költeni a pénz. Nos, a boltok, ahol elektronikát lehetett volna vásárolni ekkor már az év végi szabadságukat töltötték.

Versenyek milyen gyakorisággal vannak?

Versenyek szinte minden hétvégén vannak és néha hét közben is a 19 percestől kezdve a 12-24-36-48 órasokig bezárva. Versenynaptár: <https://www.contestcalendar.com/>

Hány főből áll a klub? Mikor találkoznak?

Létszámunk papíron 19 fő, de van olyan is, akit már vagy 3 éve nem láttunk. Ide mindenki saját szabad akaratából jön. Találkozókat általában péntekekre szervezzük annak függvényében, hogy épp ki ér rá, vagy jön haza Debrecenbe. Van olyan tagunk, aki Svájcban dolgozik, és van ki a székesfővárosban tölti a munkanapjait. Létezik még a nyári kitelepülő nap, amit a vészhelyzeti amatőr csoport koordinál. Ilyenkor hálózattól függetlenül csak akkumulátorról rádiózunk. Illetve szerveznek rádióamatőr találkozók is ország szerte, amire most mi is készülünk.

Mi a helyzet más univerzum rádiójeleivel?

Ez egy érdekes kérdéskör, de ehhez mi nagyon szegények vagyunk. Kellene hozzá egy nagy földterület antenna rendszerekhez, rádió vevőberendezések, nagyteljesítményű jelfeldolgozó számítógépek és ezekhez tartozó kiszolgáló épületek, energiaellátás, stb. Tehát, ahogy elődeink mondták! Pénz, paripa, fegyver, ami kellene.

Vannak női tagok?

Klubunknál jelenleg egy, de nem aktív rádiós. Azonban pogácsával, dekorációval mindig segít minket. Nem jellemző a női „jelenlét” az egyesületekben, de országosan vannak néhányan. Ha az elmúlt 10-12 évben beengedték volna az rádióamatőr klubokat az iskolákba toborozni, tanfolyamokat tartani, akkor bizonyára több amatőr hölgy lenne ma már magyar hívójellel.

Milyen nyelven beszélgetnek a rádiósok a világban?

Morze kódok, rövidítések, Q kódok (ezeket használják a repülésnél és a hajózásnál is) saját nyelv, idegennyelv, főként az angol, tört szolnoki kiejtéssel...

Ki volt a legtávolabbi partner, akivel sikerült kapcsolatot teremteni?

A rádiójel körbe megy a földön, persze ebbe nagyon beleszól a „terjedés” – ami függ a frekvenciától, a napszaktól az évszaktól, a napfoltkitörésektől – ami minden földi létet, így a hírközlés tekintetében befolyásol. www.spaceweather.com Aztán függ még a rádióberendezés teljesítményétől 5 Watt – 100 Watt ,2 KWatt. Milyen az antennánk: egyszerű dipól vagy nyereséges irány sugárzó – ezek meg a zsebpénzünktől függ. Vannak összeköttetésem az Antarktiszról, Új – Zélandról, Alaszkából, Szibéria távoli vidékeiről. Ezeket QSL lapokkal is igazolni tudom.

QSL (Q kód) az amatőr rádióforgalmazás igazolására szolgáló „lap” kb. képeslap méretű, mely tartalmazza az adott összeköttetésre vonatkozó műszaki, földrajzi, valamint frekvencia és időponti adatokat, a vett jel értékelését, illetve a kibocsájtóra vonatkozó információkat. Ez még a rádiózás hőskorából maradt ránk, amikor még tényleg egy postai lappal igazolták, hogy megtörtént az adott rádiós összeköttetés.

Miről lehet társalogni egy japán sporttárssal, akit először ismer meg?

Témák a következők. Műszaki (rádió típusa, műszaki paraméterei, antenna, számítógépes támogatás), személyes (életkor, szakma, más hobby), QSL kérés, időjárás. Az amatőrökre vonatkozó jogszabály tiltja más hírek közvetítését, kivéve, ha vészhelyzeti rádiózásról van szó.

Mit láthatott aki ellátogat nyílt napra?

Erre nehéz válaszolni, mert nem tudom, kik jönnek, és mit hoznak. Jómagam egy két „konyhaasztalon” készített BASIC mikroszámítógépet mutattam be, illet pár számomra már felesleges rádiót eladásra kínálni. Korábbi esztendőkből próbáltunk műszaki előadásokat is tartani, de ez valahogy nem nagyon kellett a felénk ellátogatóknak. 2014 és 2020 közötti előadások anyagai honlapunkon olvashatók. www.dqradio.org

Mi újság az utánpótlással?

Kicsit pesszimista vagyok ezzel kapcsolatban. Többször megkerestük bemutatkozó anyaggal Debrecen általános és középiskoláit, hogy egy-egy nem túl zsúfolt napon szívesen tartanánk rádió-elektronikai bemutatót, aztán esetleges érdeklődés esetén valamiféle szakköri foglalkozást. Nos, az elmúlt 10 évben az idén sikerült egybe eljutni, egy ún. projekt héten, de ezt is csak azért, mert egy volt kollégám ott tanít. Nem értem, ha felajánljuk, hogy heti 1-2 órára lefoglaljuk a gyerekeket, és nem is mondunk butaságokat, ráadásul ezért nem is kérünk pénzt, akkor miért nem engednek be minket az iskolákba?